

ATMINTINĖ MOKYTOJAMS, UGDANTIEMS MOKINIUS, TURINČIUS KLAUSOS SUTRIKIMŲ

JEI JŪSŲ KLASĖJE MOKOSI VAIKAS, TURINTIS KLAUSOS APARATUS AR KOCHLEARINIUS IMPLANTUS:

- ✿ Mokinys privalo nešioti klausos aparatus / kochlearinio implanto procesorius nuolat ir visada turėti elementų, kad prireikus juos galėtų pasikeisti.
- ✿ Atkreipkite dėmesį, ar klausos aparatai / kochlearinių implantų procesoriai tinkamai sureguliuoti (koku atstumu ir ką girdi), ar yra individualūs įdėklai ausiai (nešiojant klausos aparatus).
- ✿ Jei vaikas turi vieną kochlearinį implantą, stenkitės kalbėti iš tos pusės, kurioje yra kochlearinio implanto procesorius.
- ✿ Vienu metu turi kalbėti vienas žmogus. Stiprinkite mokinio pasitikėjimą savo jėgomis, skatinkite kalbėti ne tik jam artimoje aplinkoje.
- ✿ Kalbinė aplinka turi būti visur (pamokų ir pertraukų metu, neformalioje veikloje).
- ✿ Klasėje mokinys turi sėdėti ne toliau kaip trečiame suole, kad galėtų gerai matyti mokytojo veidą ir jį girdėti.
- ✿ Vaikui, turinčiam klausos sutrikimą, sunku nustatyti garso šaltinį ir jo kryptį, todėl sudėtingiau dalyvauti grupinėse klasės veiklose, diskusijose.
- ✿ Jei reikia, galima naudotis FM sistema.
- ✿ Atminkite, kad girdėjimas ar gebėjimas skaityti nėra tas pats kas informacijos suvokimas.

- ✿ Prieš pateikdamas užduotį mokytojas privalo atkreipti mokinio dėmesį.
- ✿ Informaciją (tiek žodžiu, tiek raštu) pateikite kuo trumpesnę, dalimis, o žodynas mokiniui turi būti gerai žinomas.
- ✿ Kalbėdami nesistenkite perdėtai aiškiai artikuliuoti ar labai garsiai kalbėti. Kalbėkite normaliu tempu ir garsu.
- ✿ Aiškindamas, kalbėdamas mokytojas neturėtų stovėti mokiniui už nugaros, nosisukęs, vaikščioti po klasę. Atminkite, jei jūs aiškinate ar kalbate nosisukę ar rašydami lentoje, mokinys, turintis klausos sutrikimą, gali girdėti tik dalį informacijos arba jos visai negirdėti.
- ✿ Atminkite, kad skaityti iš lūpų yra sudėtinga, jei kalbantysis turi ūsus ar barzdą, kalbėdamas kramto, sukioja galvą ar šviesos šaltinis yra už jo nugaros.
- ✿ Nepasikliaukite tik mokinio klausa. Didelį dėmesį skirkite rašytinei kalbai, dėstomos medžiagos adaptavimui, vizualumui.
- ✿ Pateikę informaciją, uždavę klausimą, neskubėkite gauti atsakymą, palaukite. Mokiniui reikia duoti laiko informaciją priimti, apdoroti (suvokti). Tik po to jis pateiks atsakymą. Užduočių atlikimui reikia skirti daugiau laiko nei skiriama girdintiems bendraamžiams.

- ✿ Į klausimą – „Ar supratai?“ – gavę atsakymą – „Taip“ – nepasikliaukite juo, o įsitikinkite, perklauskite – „Ką supratai?“, kad mokinys papasakotų, kas buvo sakoma, užduodama ir pan.
- ✿ Jei mokiniui sunku kalbėti, galima paprašyti, kad nupieštų tai, ką perskaitė (pvz., pateiktų piešinių seriją, schemas ir pan.).
- ✿ Dirbant su tekstais, žodynas turi būti suprantamas, todėl nežinomi žodžiai turėtų būti išsiaiškinti namuose ar logopediniuose užsiėmimuose prieš dieną.
- ✿ Prireikus, sudėtingesnius tekstus mokytojai turėtų adaptuoti (mažinti jų apimtį, palikti tik tai, kas svarbiausia, pateikti iliustracijų, schemų ir kt.). Kartais mokinys geriau suvokia tekstą, kai mokytojas ar kitas asmuo jam perskaito garsiai.
- ✿ Siekiant plėsti mokinio žodyną, patartina rašyti dienoraštį, vesti nežinomų sąvokų žodynėlį.
- ✿ Būtina ugdyti savarankiškumą atliekant užduotis, bet savarankiškai atlikti užduotis galima leisti tik tuomet, kai įsitikiname, kad mokinys tikrai suprato (nepakanka tik paklausti: „Ar supratai?“).
- ✿ Analizuodami tekstą pateikite ne tik konkrečius, bet ir priešasties / pasekmės klausimus, skatinančius daryti išvadas.
- ✿ Diktantus ar užduotis, kurioms atlikti būtinas klausymas, mokinys gali atlikti per pratybas su logopedu ar spec. pedagogu.
- ✿ Klausymosi užduotys (jos galimos jei vaiko klausa yra išlavinta) turi atitikti mokinio girdimąjį amžių. Mokiniui užduoties žodynas turi būti gerai žinomas.

-
- ✿ Gerinant skaitymo techniką, teksto supratimą, būtina atkreipti dėmesį į skyrybos ženklus, loginį kirtį. Rekomenduojama pabraukti kirčiuotą žodžio skiemenį.
 - ✿ Mokinys turi gebėti atpažinti kirčiuotą skiemenį, bet žodžių kirčiavimo užduočių, kai reikia nustatyti žodžio kirtį ar priegaidę, reikėtų visai neskirti arba skirti kuo mažiau. Jų atlikimas negali būti vertinamas neigiamai. Tokio tipo užduotys gali būti nevertinamos.
 - ✿ Taisyklingos kalbos, žodžių derinimo reikia mokyti remiantis ir rašytine kalba, naudoti kuo daugiau vaizdumo, įvairių grafinių žymėjimų, schemų, žodžių galūnių lentelių, pavyzdžių. Mokinys gautas žinias turi taikyti praktiškai, kasdienėje veikloje.
 - ✿ Stenkitės sunkiai girdimus žodžius ar žodžio dalis (priešdėlius, priesagas, galūnes, nekirčiuotus skiemenis) išskirti balsu, pirštų abėcėle ar vaizdine priemone.

-
- ✿ Jei vaikui sunkiai sekasi žodinė kalba, naudokite pirštų abėcėlę (pradinio ugdymo pakopoje). Ji padės vaikui mokantis žodžius, rašant, skaitant: <http://gestai.ndt.lt/pirstu-abecELE>.

-
- ✿ Mokykite tik vienos užsienio kalbos. Mokome tik rašytinės užsienio kalbos formas.

- * Klausos sutrikimų turintis mokinys gali nesimokyti muzikos, o jei mokosi – dėmesį reikia skirti muzikinės ritmikos lavinimui. Nereikalaukite dainuoti, groti dūdele, skirti muzikinius kūrinus iš klausos ir pan.
- * Jei mokykloje nėra surdopedagogo, specialiąją pedagoginę pagalbą gali teikti spec. pedagogas.
- * Bendraukite su tėvais, jų aktyvus dalyvavimas yra būtinas ugdant vaiko kalbą (ypač plečiant žodyną).
- * Tėvai sistemingai turėtų patikrinti, kaip sekasi atlikti namų užduotis, informuoti mokytojus, su kokiais sunkumais susidūrė vaikas.
- * Mokytojai taip pat turi informuoti tėvus apie mokinio patirtas sėkmes ir nesėkmes mokykloje.
- * Jei nėra galimybės kasdien susitikti tėvus, (pradinio ugdymo pakopoje) galima turėti sąsiuvinį ar bendrą elektroninę užrašinę, kur mokytojas ir tėvai rašytų vaiko veiklas, tam tikras užduotis, aptartų sėkmes / nesėkmes ir pan. Tai turi būti ne vien tik mokytojo užrašai, bet bendra komunikavimo erdvė.
- * Bendrojo ugdymo mokykloje vaiką galima ugdyti pagal bendrąsias lietuvių kalbos, matematikos, pasaulio pažinimo ir anglų kalbos programas kurtiesiems ir neprigirdintiesiems.

Bendrosios programos bei metodinės rekomendacijos kurtiesiems ir neprigirdintiesiems:

* www.deafcenter.lt/skyriai/gimnazijos-skyrius/

Aiškinamieji žodynėliai lietuvių ir lietuvių gestų kalbomis:

* www.ndt.lt/gestu-programa/isleistos-priemones/

Parengė: surdopedagogės Daiva Burkauskienė ir
Ilona Bliakevičienė, metodininkė Kristina Paulikė.
Projektas „Įtraukiojo ugdymo galimybių plėtra, I etapas“,
Nr. 09.2.2-ESFA-V-707-03-0001